

AB Üniversiteleri Erasmus Koordinatörlerinin Türk Üniversitelerinin Erasmus Öğrenci Değişim Programına Katılımı ve Türk Erasmus Öğrencileri Algısı

Yrd.Doç.Dr.Sevda Mutlu
Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
smutlu@cumhuriyet.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın konusu, Avrupa Birliği üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin Türkiye'nin Erasmus programına katılımı ve Türk Erasmus öğrencileri algısıdır. Amacı: Bu çalışma, AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerin Türk üniversitelerinin Erasmus Öğrenci Değişim Programı'na katılımı ve Türk Erasmus öğrencileri algısını, Türk Erasmus öğrencileriyle yaşadıkları sorunları ve Türk Erasmus öğrencilerinin Erasmus programından daha iyi yararlanmaları için önerilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etme ve tercih etmeme nedenlerini, Erasmus koordinatörlerinin algısıyla saptamaktır. Aynı zamanda, AB Erasmus koordinatörlerin AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etmeleri için nelerin yapılması gerektiğine ilişkin önerilerinden hareketle yapılması gerekenleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yöntemi: Araştırmanın evreni, AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleridir. Örneklem olarak, Ponzan/Polonya'da yapılan ERACON 2013'e (Uluslararası Erasmus Koordinatörleri Konferansı) katılan AB Erasmus koordinatörleri seçilmiştir. Konferansa toplam 227 AB üniversitesi Erasmus koordinatörü katılmış, bunların arasından Türk öğrencileri olan ve anketimize katılmayı kabul eden 73 kişi ile yüz yüze görüşülerek anket uygulanmıştır. Uygulanan anket formu, nicel ve nitel araştırmaya yönelik iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm koordinatörlerin Türk Erasmus öğrencilerinin İngilizce dil becerileri (konuşma, telaffuz, yazma ve okuma), akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel uyumları hakkında düşüncelerini ölçmeye yönelik beşli likert ölçeği ile hazırlanmış dokuz tane kapalı uçlu nicel araştırma sorularından oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümü ise, nitel araştırmaya yönelik olup sıkı yapılandırılmış altı sorudan oluşmaktadır. Nicel araştırma sorularının verileri SPSS programında analiz edilerek istatistiksel değerleri tablolar şeklinde verildi ve yorumlandı. Nitel araştırma sorularına verilen yanıtlar belli başlı temalar altında neden-sonuç ilişkisi kurularak ve doğrudan alıntılarla da desteklenerek yorumlandı. Sonuç: Verilerin analizinden şu sonuçlar elde edilmiştir: Türkiye'nin Erasmus programı içerisinde yer almasına oldukça olumlu bakan AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleri, Türk Erasmus öğrencilerinin akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel uyumlarına olumlu bakmalarına rağmen öğrencilerin İngilizce dil becerilerini yetersiz buldukları gözlenmiştir. Öneriler: Genel anlamda, Türk eğitim sisteminde İngilizce eğitimi gözden geçirilmeli ve İngilizce pratiğine ağırlık verilmelidir. Özeldense, gönderilecek Erasmus öğrencilerin dil yeterliliğinin sağlanmasına yönelik İngilizce hazırlık kursları verilmelidir. Türkiye'nin Erasmus programından daha iyi faydalanabilmesi ve aktif rol oynayabilmesi için gönderdiği öğrenci kadar ülkesine öğrenci de çekmelidir. Bunun için de, Türk üniversiteleri AB Erasmus öğrencileri

için çok daha fazla İngilizce verilen dersler açmalıdır. Türkiye'nin ve Türk üniversitelerinin tanıtımı ve reklamı daha iyi yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erasmus programı, Erasmus koordinatörleri, Avrupa Birliği Erasmus öğrencileri, Türk Erasmus öğrencileri.

GİRİŞ

Son yıllarda küreselleşen dünyada, bilimi temsil eden ve evrensel kurumlar olan üniversitelerde uluslararası öğrenci hareketliliği artmıştır. Öğrenciler gelecekle ilgili kariyer planları ve dil öğrenmek için farklı ülkelerde eğitimi tercih etmektedir. Uluslararası öğrenci hareketliliğine yeni bir boyut katan programlardan biri de Avrupa Birliği'nin Erasmus Öğrenci Değişim Programıdır. AB'nin yükseköğretim kalitesini arttırmayı, işbirliğini teşvik etmeyi ve kültürlerarası diyalogu güçlendirmeyi hedefleyen Bologna süreciyle birlikte Erasmus Öğrenci Değişim Programı hayata geçirilmiştir. Erasmus Programının temelleri 1970'li yıllarda atılmıştır. Ancak günümüzdeki programlara benzeyen ilk faaliyeti 1987 yılında yürürlüğe girmiştir (Ulusal Ajans).

Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir AB programı olan Erasmus programı, AB üyesi 28 ülke, AB'ne üye olmayıp Avrupa Ekonomik Alanı üyesi İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve Avrupa Birliğine üye olmaya aday Türkiye ve Makedonya için yükseköğretim kurumlarının yararlandığı bir programdır (Toprakçı, 2006). Erasmus programı üniversitelerin birbirleri ile ortak projeler üretip hayata geçirmeleri, kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlamaktadır.

Erasmus değişim programının öğrencilere hibe (karşılıksız para) vermesi, oldukça masraflı bir süreç olan uluslararası öğrenci hareketliliğinden ayıran en önemli özelliğidir. Erasmus öğrencileri üzerine yapılan bir araştırma, Erasmus programa katılan öğrencilerin sosyo-ekonomik seviyelerinin yüksek olmadığını göstermiştir (Daloğlu, 2012:3). Böylelikle, Erasmus programı ekonomik kısıtlılıklar nedeniyle yurtdışında eğitim imkânını yakalayamayan öğrencilere bu imkânı sunmaktadır.

Erasmus öğrenci değişim programının öne çıkan bir başka özelliği ise, AB'ni emanet edecekleri gençlere, Avrupa bilincini ve AB vatandaşlığı anlayışını kazandırmayı amaçlamasıdır (Toprakçı 2004). Erasmus öğrencisi ile Erasmus öğrencisi olmayan iki grup arasında karşılaştırma yapan bir araştırma, Erasmus öğrencilerinin daha Avrupa yanlısı olma eğiliminde olduğunu tespit etmiştir (Wilson, 2011: 1134). Yapılan başka bir araştırma da, farklı kültürleri tanıyan ve önyargılarından sıyrılan Erasmus öğrencilerinde, Avrupa bilincinin oluştuğu (Mutlu, 2011) ve bu süreçte gençlerin uluslararası dayanışmayı da inşa

ettikleri (Wilson, 2011: 1115) tespit edilmiştir. Yine bir başka araştırmaya göre, Erasmus öğrencileri bu süreçte pek çok kişisel avantaj sağlamakla birlikte AB'ne karşı olumlu duygular geliştirmektedirler ve AB üyeliği hakkında bilinçlenmeleri daha başarılı olmaktadır (Sigalas, 2010:1353). Erasmus programının öne çıkan üçüncü özelliği de, öğrencilerin akademik kazanımlarının yanında onlara kişisel gelişim kazanımları da sağlamasıdır. Farklı kültürden gelen Erasmus öğrencileri birlikte pek çok şeyi paylaşmakta ve bu paylaşımları sonucunda kendilerini tanıma, başka kültürleri tanıma, hoşgörü düzeylerinin artması gibi olumlu kişisel kazanımlar da elde etmektedir. Bunun yanı sıra, yabancı dillerinin gelişmesi ve gelecekte iş imkânlarının yaratılması açısından Erasmus süreci yararlı bir adım olarak değerlendirilmektedirler (Arslan, 2013:16-17).

Türkiye bu programa 2004 yılında katılmaya başladı. Türkiye'nin katılımı oldukça aktif olup gün geçtikçe bu oran artmaktadır. 2004-2005 öğrenim yılında giden öğrenci sayısı 1142 iken 2010-2011 yılları arası giden öğrenci sayısı 10095'tir (Erasmus Programı Hareketlilik Faaliyeti İstatistikleri 2010-2011:24). 2011 verilerine göre, Türkiye'den 129 üniversite Erasmus programı içerisinde yer almaktadır (Erasmus Programı Hareketlilik Faaliyeti İstatistikleri 2010-2011:11-13). Erasmus programına gelen ve giden öğrencilerin istatistiksel verileri karşılaştırıldığında, Türkiye'den AB'ne giden öğrenci sayısı, AB'nden Türkiye'ye gelen öğrenci sayısının yaklaşık üç katıdır. Türkiye'nin Erasmus programına katılımının daha çok öğrenci göndermek yönünde olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amaçlarından biri de gelen öğrenci sayısının neden az olduğunu tespit etmek ve bu sayının artırılması yönünde önerilerde bulunmaktır.

Türk Erasmus öğrencilerini konu edinen, özellikle de gidip gelen Erasmus öğrencilerine yönelik literatürde pek çok araştırma mevcuttur. Sayısı çok yeterli olmamakla birlikte, Türkiye'ye gelen Erasmus öğrencilerine yönelik de birkaç çalışma da yapılmıştır. Bu çalışmaların ulaştıkları sonuçlar genellikle şöyledir; Türk Erasmus öğrencilerinin yurtdışında kaldıkları süreç içerisinde kendilerinde pek çok yönden gelişme ve değişim olduğu; sosyal, kültürel, dinsel pek çok önyargılarından sıyrıldıkları, başka kültürleri tanımaktan çok mutlu oldukları ve artık başka kültürlerle farklı bir gözle bakabildikleri ve yine bu süreçte, akademik ve dil becerilerini geliştirdikleri yönündedir. Bu araştırmalar, Erasmus sürecinin bir boyutunu, yani Türk Erasmus öğrencilerinin kendileriyle ilgili algısını vermektedir. Oysa Erasmus süreci iki boyutludur: Ev sahibi (gönderen) üniversite ve misafir olunan (gidilen) üniversite. Dolayısıyla, literatürde diğer boyutunun; Avrupa boyutunun ve misafir olunan üniversitelerin Türk Erasmus öğrencileri algısının eksikliği hissedilmektedir. Her iki boyutu birlikte değerlendirebilirse, Türkiye'nin Erasmus programına katılım süreci ve Türk öğrencilerinin bu süreçte kazanımlarını daha iyi anlaşılmuş ve açıklanmış olunacaktır. Bu nedenle, bu

araştırma, misafir olunan ülkelerin Erasmus süreciyle yakından ilgili olan Erasmus koordinatörlerinin, Türkiye'nin programa katılımı ve Türk öğrencileri algısının ne olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Yapılan literatür taramasında, doğrudan AB üniversitelerinin Erasmus koordinatörlerinin Türkiye'nin Erasmus programına katılımını nasıl değerlendirdiklerine ve Türk Erasmus öğrencilerini nasıl algıladıklarına ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu bilimsel araştırma, literatürdeki bu boşluğun doldurulmasına katkı sunmaya yöneliktir.

Erasmus değişim programının başarılı bir şekilde yürütülmesinde Erasmus koordinatörlerinin katkısı çok önemlidir. Erasmus koordinatörlerinin temel görevleri; üniversiteleri için ikili anlaşmalar yapmak, partner üniversiteleri ile iyi ilişkiler geliştirmek, kendi öğrencilerini Erasmus değişim programına katılımı için teşvik etmek ve program hakkında bilgilendirici toplantılar yapmak, öğrencilerin bu programda başarılı bir şekilde yer alması için öğrencilerin yeterli akademik ve dil becerilerine sahip olmalarını sağlamak, giden öğrencilerin başvuru süreçlerini takip etmek, ders seçimine ve döndükten sonra ders denkliklerinin yapılmasına yardımcı olmak, hareketlilik faaliyeti sürerken yurtdışındaki öğrencilerin akademik sıkıntıları olduğunda destek olmak; gelen öğrencilerin de akademik oryantasyonunu yapmak, ders seçimi, eğitimlerinin takibi ve transkriplerinin hazırlanmasına destek vermektir. Hem giden hem de gelen öğrencilerin Erasmus sürecini yakından takip ederek, karşılaştıkları sorunları çözmek de koordinatörlerin ayrıca görevleri arasındadır (Erasmus Koordinatörlerinin Görev ve Sorumlulukları). Bu görevleri nedeniyle koordinatörler, Erasmus öğrencileriyle birebir iletişim içerisinde olan ve onları en yakından gözlemleyen kişilerdir. Bu nedenle, Türkiye'nin ve Türk Erasmus öğrencilerinin Erasmus programındaki yerini anlamayı amaçlayan bu çalışmada, AB üniversitelerinin Erasmus koordinatörlerinin algısı önemslenmiştir.

Bu araştırma yoluyla;

1. AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin Türk Erasmus öğrencilerinin akademik, kültürel, sosyal, ekonomik, dinsel uyumları ve İngilizce dil becerileri algısı;
2. AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin AB üyesi olmamasına rağmen Türkiye'nin Erasmus programına katılımını nasıl değerlendirdikleri;
3. AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin Türk Erasmus öğrencileri ile problem yaşayıp yaşamadıklarını ve yaşıyorsa ne tür problem yaşadıkları;
4. AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin Türk Erasmus öğrencilerinin Erasmus programından daha iyi faydalanmaları için önerilerinin ne olduğu;

5. AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etme ve etmeme nedenleri;
6. AB Erasmus koordinatörlerinin AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etmelerini sağlamak için Türkiye'nin yapması gerekenler konusundaki önerileri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu araştırma, tüm bu tespitlerden yola çıkarak, Türkiye'nin Erasmus programında daha aktif yer alması ve bu programdan daha iyi faydalar sağlayabilmesi için önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma bilimsel bir alan araştırmasıdır. Bu çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma desenlerinden yararlanılmıştır.

Tablo1:

Araştırmaya Katılan AB Erasmus Koordinatörlerinin Ülke Dağılımları

AB Koordinatörlerinin Ülkeleri	N	(%)
Polonya	22	30,1
Almanya	7	9,6
Litvanya	5	6,8
Letonya	5	6,8
İtalya	4	5,5
Macaristan	4	5,5
Fransa	3	4,1
Yunanistan	3	4,1
Belçika	3	4,1
Slovenya	3	4,1
Danimarka	3	4,1
İspanya	3	4,1
Malta	2	2,7
Estonya	2	2,7
Çek Cumhuriyeti	2	2,7
İngiltere	1	1,4
Romanya	1	1,4
Bulgaristan	1	1,4
Toplam	73	100,0

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evreni AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleridir. Örneklemi olarak, 15-18 Mayıs 2013 tarihinde Polonya'nın Ponzan kentinde yapılan ERACON 2013'e (Uluslararası Erasmus Koordinatörleri Konferansı) katılan AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleri seçilmiştir. ERACON 2013'e on sekiz AB üyesi ülke ve Türkiye'den toplamda 227 Erasmus

koordinatörü katılmıştır. Bu koordinatörlerin ortak özelliği kendi ülke üniversitelerinde Erasmus koordinatörlüğü görevini yürütüyor olmalarıdır. Konferansa katılan koordinatörlerden, Türk Erasmus öğrencisi olan (görüşme yaptığımız birçok AB Erasmus koordinatörü Türk Erasmus öğrencileri olmadığı için ankete dâhil olamadı) ve araştırmaya katılmayı kabuleden 73 kişiyle yüze görüşülerek, anketler bir Erasmus koordinatörü olan ve yine bu konferansa katılan araştırmacının bizzat kendisi tarafından uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları: Uygulanan anket formu, nicel ve nitel araştırmaya yönelik iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, koordinatörlerin Türk Erasmus öğrencilerinin İngilizce dil becerileri (konuşma, telaffuz, yazma ve okuma), akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel uyumları hakkında algılarını ölçmeye yönelik beşli likert ölçeği ile hazırlanmış dokuz tane kapalı uçlu nicel araştırma sorularından oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümü ise, nitel araştırmaya yönelik olup sıkı yapılandırılmış olan altı sorudan oluşmaktadır. Bu sorular şu sırayla anket formunda yer aldı:

1. AB üyesi olmayan Türkiye'nin Üniversitelerinin Erasmus Programına katılımları hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Türk Erasmus öğrencileriyle sorun yaşıyor musunuz? Eğer yaşıyorsanız hangi konu/konularda yaşıyorsunuz lütfen belirtiniz.
3. Türk Erasmus öğrencilerinin programından daha iyi faydalanabilmeleri için herhangi bir öneriniz var mı?
4. Avrupa'daki üniversite öğrencilerinin Erasmus programı kapsamında Türk Üniversitelerini tercih etme ve etmeme nedenleri hakkında düşüncelerinizi yazınız?
5. Avrupa'daki öğrencilerin Erasmus öğrencisi olarak Türk Üniversitelerini tercih etmeleri için yapılması gerekenler konusunda bize önerilerinizi lütfen belirtiniz?
6. Türkiye'nin AB'ne girişini destekliyor musunuz?

Verilerin Toplanması ve Analizi: Nicel araştırma sorularının verileri SPSS programında analiz edilerek, istatistiksel değerleri tablolar şeklinde verildi ve yorumlandı. Nitel araştırma sorularına verilen yanıtlar tek tek okunarak, Türkçe çevirisi yapıldı. Her bir soru için verilen yanıtlar konularına ve önerilerine bağlı olarak belli başlı temalar altında neden-sonuç ilişkisi kurularak ve doğrudan alıntılarla da desteklenerek yorumlandı. Ayrıca bu konferansa katılan araştırmacı, beş gün süreyle AB Erasmus koordinatörleriyle sohbet etme ve görüşmelerde bulunma imkânı da yakalamıştır. Araştırmacının yaptığı bu gözlemler sonucu elde ettiği bilgiler, araştırma verilerinin yorumlanmasında oldukça yardımcı olmuştur.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği: Bu araştırma, bilimsel bir çalışma olup, bilimsel araştırma yöntem ve süreçleri takip edilerek ve bilimsel

araştırma teknikler kullanılarak yapılmıştır. Bu çalışmanın önemli bir boyutunu nitel bir araştırma oluşturmaktadır. Nitel araştırmaların geçerlik-güvenirlik konusunda nicel araştırmalarda olduğu gibi yaygın olarak kullanılan yöntemler ve testler yoktur. Yine de nitel araştırmalarda, Alanyazında, uzman görüşü alma, doğrudan alıntılara yer verme, çeşitleme yoluna gitme, sonuçları katılımcılarla paylaşma, kodlamaları alanında uzman araştırmacılara teyit ettirme ile araştırmanın geçerliğinin ve güvenilirliğinin artırılacağı vurgulanmaktadır (Glesne ve Peshkin, 1992; Shenton, 2004; Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu araştırmanın tüm aşaması, bizzat araştırmacının kendisi tarafından yürütülmüştür. Araştırmacının kendisi de bir Erasmus koordinatörü olup konferansa katılmıştır. Anketleri birebir yüz yüze görüşerek katılımcılara uygulamış olmakla birlikte, beş gün süren konferans boyunca Erasmus koordinatörleri ile ayrıca görüşme, sohbet etme ve gözlem yapma imkânı yakalamıştır. Yapılmış olan bu görüşme ve gözlemler verilerin yorumlanmasında kullanılarak, araştırmanın iç geçerliliği (inandırıcılığı) yükseltmeye çalışılmıştır. Betimsel geçerlilik için çalışma süreci ayrıntılı raporlaşması yoluna gidilmiştir. Nitel araştırma soruları açık bir biçimde ifade edilmiş olup, verilen cevaplar tek tek okunarak, Türkçe çevirileri yapılmış ve her biri ayrı ayrı not edilmiştir. Dış güvenilirliğini artırmak için talep edilmesi durumunda ya da gelecekte başka bir araştırmada karşılaştırmaların yapılması amacı ile araştırmanın ham verileri saklanmıştır. Nitel sorulara verilen yanıtlar, sınıflanarak temalar (kategoriler) oluşturulmuştur. Katılımcı görüşleri neden-sonuç ilişkisi kurularak ve doğrudan alıntılarla desteklenmiş ve böylece verilen yanıtların kaynağına inilmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri, benzer ortamlarda da kolaylıkla test edilebilir. Ulaşılan sonuçlar ortaya konulan verilerle açık bir biçimde ilişkilidir. Bu araştırmada ulaşılan sonuçların pek çoğu, yapılan başka araştırma sonuçları ile karşılaştırılmış ve genellikle de aralarında benzerlik ve paralellik tespit edilmiştir.

Araştırma bulguları kendi içinde tutarlıdır. Örneğin; koordinatörlerin Türk Erasmus öğrencileri ile yaşadıkları sorunlar ağırlıklı olarak öğrencilerin İngilizce dil becerileri ile ilgiliydi. Koordinatörlerin Türk Erasmus öğrencilerinin bu programdan daha iyi faydalanabilmeleri için yapmış oldukları önerilerin başında da, yine öğrencilerin İngilizce dil becerilerini geliştirmeleri ve dil problemlerini çözmüş olarak bu programa katılmaları yönündeydi. Araştırmanın bazı sonuçları genelebilir niteliktedir. Dolaylı bir genelleme yapılacak olunursa, örneğin; Türk eğitim sisteminde “dil eğitimi sorunu” bilinen bir gerçektir. Bu araştırmada da, dil problemi gerçeği ön plana çıkmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya Katılan AB Erasmus Koordinatörlerinin Ülke Dağılımları: Türkiye, AB'nin Erasmus programına pek çok AB üniversitesi ile ikili anlaşmalar yaparak, 2004'ten itibaren aktif bir şekilde katılmaktadır. İkili anlaşmaların yapıldığı ülkelerin başında Almanya ve Polonya gelmektedir. İkili anlaşmalar genellikle birbirine denk olan üniversiteler arasında gerçekleşiyor. Gelişmiş ülkeler anlaşmalar için gelişmiş ülkeleri tercih ediyor, gelişmekte olan ülkeler de kendi aralarında ve gelişmiş ülkeleri tercih etmektedirler" (Afonso, 2011). Türkiye'nin en çok öğrenci gönderdiği ülkelerin başında Almanya ve Polonya (Erasmus Programı Hareketlilik Faaliyeti İstatistikleri 2010-2011:15) gelmektedir. Aynı şekilde, Türkiye'ye de en çok Almanya ve Polonya'dan Erasmus öğrencisi gelmektedir (Erasmus Programı Hareketlilik Faaliyeti İstatistikleri 2010-2011:16). Burada dikkati çeken nokta, Almanya'nın birinci sırada olmasıdır ve bu tesadüfi olmasa gerek. Bunda Almanya'da yaşayan Türk sayısının çok olmasının etkisi büyüktür. Almanya'da akrabaları olan Erasmus öğrencileri daha çok Almanya'yı tercih etmelerinin önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Çocuklarını Erasmus öğrencisi olarak yurtdışına gönderecek olan ailelerin tercihi de öncelikle Almanya'dan yana olabilmektedir. Çünkü Almanya'da akrabaları olan aileler çocuklarının orada yalnız olmayacağını ve zorlanmayacaklarını düşünmektedirler. Aynı şekilde, Almanya'da yaşayan Türk vatandaşların çocukları da Erasmus öğrencisi olarak Türkiye'ye gelmeyi tercih etmektedirler. Türkiye'nin anayurtları olması, akrabalarının olması ve dil problemi yaşamayacak olmaları, tercih nedenleri arasında yer almaktadır. Belirtilen bu gerekçelerin de etkisiyle, Türkiye-Almanya üniversiteleri arasında çok sayıda ikili anlaşmalar yapılmıştır. Araştırmaya katılan Erasmus koordinatörlerinin ülke dağılımlarına bakıldığında (Tablo1) Polonya'nın ve Almanya'nın ilk sıralarda geldiğini görmekteyiz. Dolayısıyla bu verilerin de yukarıdaki istatistiklerle uyumlu olduğunu ve dolayısıyla evreni yansıttığını söyleyebiliriz. Polonya'nın birinci sırada yer almasının bir nedeni ERACON 2013 Polonya'da yapılmasından dolayı, konferansa çok sayıda Polonyalı Erasmus koordinatörlerinin katılması ve bir diğer nedeni de, Polonya'nın çok fazla sayıda Türk Erasmus öğrencisi olmasıdır.

1. AB Üniversiteleri Erasmus Koordinatörlerinin Akademik, Kültürel, Sosyal, Ekonomik ve Dinsel Uyum Açısından Türk Erasmus Öğrencileri Algısı

AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleri, ülkelerine gelen Türk Erasmus öğrencilerinin akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel uyumları konusunda olumlu bir algıya sahip olmalarına rağmen (Tablo 2), öğrencilerin

ingilizce dil becerileri konusunda olumsuz bir algıya sahip oldukları (Tablo 3) gözlenmiştir.

Tablo 2: AB Erasmus Koordinatörlerinin akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel kriterler açısından Türk Erasmus öğrencileri algısı

	Akademik Uyum (%)	Kültürel Uyum (%)	Sosyal Uyum (%)	Ekonomik Uyum (%)	Dinsel Uyum (%)
Kesinlikle Yeterli Değil	0	1,4	1,4	0	1,4
Yeterli Değil	13,7	6,8	4,1	6,8	5,5
Kararsızım	26,0	17,8	15,1	13,7	23,3
Yeterli	45,2	47,9	53,4	43,8	34,2
Oldukça Yeterli	9,7	20,5	21,9	15,1	13,7
Bilmiyorum	5,5	5,5	4,1	20,5	21,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Akademik uyum; Erasmus koordinatörlerinin %13,7'si Türk öğrencilerini akademik açıdan yeterli görmüyorken, %44,2'si yeterli, %9,7'si ise oldukça yeterli gördüğünü belirtmişlerdir. Erasmus öğrencilerinin büyük bir oranı misafir olunan ülkede aldıkları dersleri başarıyla tamamlıyorlar ve Türkiye'ye döndüklerinde de kendi üniversitelerinde ders denkliklerini yaptırarak dönem ve yıl kaybı yaşamıyorlar. Yapılan bir araştırma da, bu görüşü destekler niteliktedir. Gidip dönen Türk Erasmus öğrencileri üzerine yapılan söz konusu araştırmada, 730 öğrenciden 510'unun (%69,9) yurtdışında okuduğu derslerin Türkiye'de tanınması sürecinde sorun yaşamadığı ancak 180 öğrencinin (%24,7) yurtdışında okuduğu derslerden en az birinin Türkiye'de tanınmadığı anlaşılmaktadır (Ünal ve Özdemir, 2013:165). Erasmus değişim programı bir eğitim programıdır ve AB ülkelerinin kültürel entegrasyonuna katkıda bulunan bu programın temel ve görünen işlevi akademik işbirliğidir. Erasmus öğrencileri, gittikleri üniversitelerde ders programı ve işlenişi, laboratuvar koşulları, kütüphane imkânları, öğretim üyesi-öğrenci ilişkisi vb. farklı bir akademik gelenek ve ortamla karşılaşmaktadırlar. Ülkelerine döndüklerinde öğrencilerin dönem kaybı yaşamaması için aldıkları dersleri başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Farklı bir dilde eğitim yapan ve farklı bir akademik geleneğe sahip olan bu üniversitelerde öğrencilerin derslerde başarılı olmaları zor görünmektedir. Bu zorluğa rağmen, AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin yarından fazlası Türk Erasmus öğrencilerini akademik açıdan yeterli görmektedir.

Kültürel uyum; Kültürel uyumun verilerinin tablonun (Tablo2) en olumlu verilerinden biri olduğunu söyleyebiliriz. Koordinatörlerin, Türk Erasmus öğrencilerini kültürel uyum açısından yeterli görmeyenlerin oranı %8,2 gibi düşük düzeyde kalırken, %68,4'ü yeterli görmektedir. Türk Erasmus öğrencilerine yönelik yapılan bir başka araştırmanın verileri de bu değerleri

destekler niteliktedir. Bu araştırmaya göre, Türk Erasmus öğrencileri, sosyo-kültürel, tarihsel ve dinsel açıdan oldukça farklı bir ülkeye gitmelerine rağmen yeni kültürleri tanımaktan, yeni yerler görmekten ve yeni insanlarla tanışmaktan oldukça memnun oluklarını ve önyargılarından çok büyük oranlarda sıyrıldıklarını belirtmişlerdir (Mutlu, Alacahan, Erdil: 2010). Dolayısıyla öğrencilerin bu tutumunun AB Erasmus koordinatörlerinin gözünden de kaçmadığını söyleyebiliriz. Kendi önyargılarından sıyrılan Türk Erasmus öğrencileri birer kültür elçisi olarak aynı zamanda gittikleri ülkelerde Türkiye'yi temsil ederek, Türkiye hakkında AB öğrencilerinin de önyargılarını ortadan kaldırmalarına yardımcı olmaktadır. Gidip gelen Türk Erasmus öğrencilerine yönelik yapılan bir başka araştırmada, "araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakını (20 Öğrenci) programa başladıklarında çevresindeki insanların Türk kimliği-kültürü ve imajına yönelik algı düzeyinin olumsuz olduğunu gözlemlemiş bunun ise insanların Türkiye ve Türkler hakkında fazla bilgi sahibi olamamalarına veya yanlış bilgi sahibi olmalarına bağlamışlardır. Öğrenciler program sonunda ise çevresindeki insanların Türkiye ve Türkler hakkında algı düzeylerinin olumluya dönüştüğünü belirtmişlerdir (Özdem, 2013:80-83). Yine Erasmus sürecinde, öğrencilerin öncelikle kendilerini ve sonra da yeni kültürleri keşfettiklerini ve bu süreçte akademikten çok bireysel gelişimlerinin önde olduğunu (Arslan, 2013:17; Mutlu, 2011) gösteren bir çok çalışma mevcuttur.

Sosyal uyum; Koordinatörlerin %75,3'ü (Tablo2) Türk Erasmus öğrencilerini sosyal uyum açısından yeterli görmüştür ve bu veriler tablonun en olumlu verileridir. Türk Erasmus öğrencilerinin çoğu, ilk kez yurtdışına çıkma imkânına sahip olduğu için öğrenciler bu süreçte zamanlarını en iyi şekilde geçirmek istiyorlar. Özellikle de, diğer ülkelerden gelen Erasmus öğrencileri ile dostluklar kurarak, Erasmus partilerine katılarak, yeni yerler, yeni tatlar keşfederek sosyal aktivitelerde bulunmaktadırlar. Diğer AB Erasmus öğrencileriyle karşılaştırıldığında; AB Erasmus öğrencileri, Avrupa kültüründe büyüdüğü ve öncesinde de AB ülkelerini görme ve gezme deneyimlerini yaşadıkları için Türk öğrencilerindeki keşfetme duygusu çok daha fazla ön plana çıkmakta bu da onları daha sosyal yapmaktadır. Sonrasında bir Avrupa deneyimi yaşayıp yaşayamayacağından emin olamayan Türk Erasmus öğrencileri kaldıkları zamanı, daha çok sosyal aktivitelerle geçirmektedirler. Hatta görüşme yaptığımız birçok AB Erasmus koordinatörü, öğrencilerin dersleri takip etmelerine engel olacak kadar aktif olduklarını belirtmiştir. Türk ve Belçika Erasmus öğrencilerini karşılaştırmasını yapan bir araştırma da, sadece Türk Erasmus öğrencileri değil, Türkiye'ye gelen AB Erasmus öğrencilerinin de sosyal aktivitelerle katılımının oldukça iyi (Yanpar Yelken, Ünal, Özönur ve Kamyşlı, 2012:68) olduğunu göstermektedir.

Dinsel uyum; Koordinatörlerin dinsel uyuma ilişkin değerlendirmelerinin (Tablo2) çok olumsuz olmamakla birlikte diğer verilerle karşılaştırıldığında, en

düşük değerler olduğuna tanık oluyoruz. Türk öğrencilerini akademik, ekonomik, kültürel ve sosyal uyum açısından %60-75 arası değişen oranlarda yeterli gören AB Erasmus koordinatörleri, dinsel uyum açısından değerlendirdiklerinde yeterli görme oranları %47,9'a düşmektedir. Burada dikkat çeken nokta, ortada çok olumsuz bir tablonun olmamasıdır. Yalnızca yeterli görme oranlarında düşmenin olmasıdır. Şöyle ki, öğrencilerin dinsel uyumunu yeterli görmeyenlerin oranı sadece %6,9'dur. Oranlar daha çok %23,3 "kararsızım" ve %21,9 "bilmiyorum" diyenlere dağılmıştır. Dinsel alan ve yaşam çok özel olduğu için kültürel ve sosyal uyum kadar kendisini dışı vuran bir yaşam bir alanı olmadığı için bu beklenen bir orandır. Dolayısıyla, AB koordinatörlerin Türk öğrencilerini bu alanda gözleme imkânlarının olmaması "kararsızım" ve "bilmiyorum" verileri ile uyumludur. Hem özel yaşamda hem de toplumsal yaşamda din gerçekten de insanların en hassas olduğu bir yaşam alanıdır. Özellikle de, dinsel temelli doğu-batı çatışma teorilerinin ve İslamofobinin var olduğu Batı dünyasında, din konusunun hassasiyeti son dönemlerde daha da artmıştır. Ayrıca, Hıristiyan toplumların bir arada olduğu AB yapılanması içerisinde, Türk öğrenciler İslam kimliği ile yer almaktadırlar. Erasmus sürecinde öğrencilerin karşılıklı olarak pek çok önyargılarının ortadan kalktığını belirtmiş olmaları, oldukça olumlu değerlendirebileceğimiz bir noktadır.

Ekonomik uyum; Koordinatörlerin %6,9'u öğrencileri ekonomik uyum açısından yeterli görmemekte, %59,7'si de yeterli görmektedir (Tablo2). Erasmus öğrencilerine gittikleri ülkelerde barınma ihtiyaçlarını ve eğitim masraflarını karşılamaları için hibe verilmektedir. Karşılıksız verilen bu hibe ile öğrenciler ailelerine yük olmadan yurtdışında eğitim imkânına sahip olmaktadır. Türk Erasmus öğrencilerinin memnuniyetini ölçmeye yönelik yapılan kapsamlı birçok çalışma, öğrencilerin kendilerine sunulan maddi imkânlardan memnun olduğunu göstermiştir (Kasapoğlu ve Balcı, 2010:112; Yağcı, İkinci ve diğerleri, 2007; 239). Bu memnuniyetin koordinatörlerin algısına da yansımalarını söyleyebiliriz.

Dil Becerileri: Türkiye'de Erasmus öğrencisi seçimi yapılırken, öğrenciler İngilizce sınavına tabi tutulmakta ve başarılı olan öğrenciler arasından not ortalamaları da dikkate alınarak seçim yapılmaktadır. Bu nedenle, Erasmus öğrencileri için İngilizce hem gittikleri ülkelerde gündelik yaşamlarını sürdürebilmeleri hem de akademik başarı sağlayabilmeleri için oldukça önemlidir.

AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin, Türk Erasmus öğrencilerini İngilizce konuşma, telaffuz, yazma ve okuma becerileri açısından yeterli bulmadıkları tespit edilmiştir (Tablo3). Gerçekten de, yukarıdaki oranlara bakıldığında, Türk Erasmus öğrencilerin İngilizce yeterliliği oldukça düşüktür. Özellikle de, bu oran konuşma ve telaffuz becerisinde daha da düşmektedir. Konuşma becerisinin yeterli görüldüğü oran % 30,2 iken, yeterli görmeme oranı

%46,6'dır. Telaffuz becerisi açısından koordinatörlerin %30,2'si yeterli görüyorken, %49,3'ü yeterli görmemektedir.

Tablo 3:

AB Erasmus Koordinatörlerinin Türk Öğrencilerini Dil Becerilerini Değerlendirme Dağılımı

	İng. konuşma becerisi (%)	İng. telaffuz becerisi (%)	İng. yazma becerisi (%)	İng. okuma becerisi (%)
Kesinlikle Yeterli Değil	4,1	4,1	2,7	1,4
Yeterli Değil	42,5	45,2	31,5	30,1
Kararsızım	21,9	20,5	26,0	24,7
Yeterli	28,8	28,8	26,0	24,7
Oldukça Yeterli	1,4	0	0	4,1
Bilmiyorum	1,4	1,4	13,7	15,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Yazma ve okuma becerisinde yeterli görme oranının düştüğünü gözlemliyoruz. Yazma becerisi açısından koordinatörlerin %26'sı yeterli görüyorken %34,2'si yeterli görmediğini belirtmiştir. Okuma becerisi açısından değerlendirildiğinde de, yine benzer oranlarla koordinatörlerin %28,8'sinin yeterli gördüğü, %31,5'inin de yeterli görmediğini (Tablo3) söyleyebiliriz. Okuma ve yazma becerilerine ilişkin yeterli görmeme oranındaki düşüşün yeterli görmeye olumlu yansımadağına dikkat edilmelidir. Şöyle ki, AB Erasmus koordinatörlerinin, Türk öğrencilerinin ingilizce yazma ve okuma becerisine ilişkin değerlendirmelerde %13-15 oranında "bilmiyorum", %24-26 oranında da "kararsızım" seçeneğini işaretlediklerine tanık oluyoruz (Tablo3). Koordinatörler öğrencilerle yüz yüze iletişim kurdukları için öğrencilerin ingilizce konuşma ve telaffuzunu gözleme imkânı daha fazla olurken, öğrencilerin ingilizce okuma ve yazma yeteneklerini gözleme imkânı o kadar olmamaktadır. Bu nedenle, okuma ve yazma yetenekleri ile ilgili değerlendirmelerinde, "bilmiyorum" ve "kararsızım" oranlarının yükselmesi anlamlıdır. Yapılan başka bir araştırmada da, Türk Erasmus öğrencilerinin dil problemi yaşadıkları tespit edilmiştir (Yanpar Yelken, Ünal, Özonur ve Kamışlı, 2012:71). Yaşanılan tüm bu zorluklara rağmen bu süreçte öğrencilerin yabancı dillerini geliştirdikleri (Arslan, 2013:15) de bir gerçektir. Bu sadece Türk Erasmus öğrencileri için değil tüm Erasmus öğrencileri için geçerli bir durumdur. Yine yapılan bir başka araştırmaya göre, Erasmus öğrencilerinin kendilerini dil açısından geliştirdiklerini (Pérez, González ve Montañés, 2011) ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki tablonun (Tablo3) olumsuzluğu Türkiye'deki ingilizce eğitim sisteminin bir yansımasıdır ve dil eğitiminin yetersizliğini gözler önüne sermektedir. Türkiye'de ingilizce dil eğitimi (özel eğitim kurumları hariç) genellikle teorik olarak verilmekte olup, pratik yönü oldukça sınırlı kalmaktadır. Öğrenciler okuduğunu anlayabilmelerine rağmen konuşmakta ve

telaffuz konusunda zorlanmaktadırlar. Türkiye’de seçilecek Erasmus öğrencileri İngilizce test tipi sınava tabii tutulmakta, konuşma, telaffuz ve yazma becerileri dikkate alınmamaktadır.

2. AB Erasmus Koordinatörlerinin AB üyesi olmayan Türkiye’nin Erasmus Programına katılımı algısının değerlendirilmesi

Türkiye’nin programdaki yerini belirleyebilmek amacıyla, AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerine, Türkiye’nin bir AB üyesi olmamasına rağmen Erasmus programına katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusu yöneltildi. Bu konuda hiçbir olumsuz görüş bildirmeyen Erasmus koordinatörlerinin, tam tersine konuya oldukça olumlu yaklaşımları gözlemlendi. Koordinatörlerin bu konudaki olumlu bakışlarını dile getiriliş sıklıklarına göre; kültürler arası diyalog, Türkiye-AB ilişkilerinin gelişmesi, öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri ve Türkiye’nin iradi çabası temaları altında kategorileştirildi.

Kültürler arası diyalog; AB Erasmus koordinatörleri, Türkiye’nin bu programda yer almasının kültürlerarası diyalog ve entegrasyona önemli bir katkıda bulunduğunu sıklıkla dile getirmişlerdir. Türkiye’nin doğu-batı arasında bir köprü konumunda olması nedeniyle, Türkiye aracılığıyla farklı kültürlerin birbirine yakınlaşacağı düşüncesini öne çıkartmışlardır. Koordinatörlerin bu konuda düşüncelerini şöyle ifade ettiklerine tanık oluyoruz;

Koordinatör 3 (Macar): “Türkiye Doğu ile Batı arasında kültürlerarası bir köprü rolü oynamaktadır ve Türkiye’nin Erasmus programına katılımının farklı kültürleri birbirine yaklaştıracığına inanıyorum”.

Koordinatör 15 (Polonya): “Türkiye’nin programa katılımını, başka kültürleri öğrenmek için büyük bir şans olarak görüyorum”.

Koordinatör 30 (Danimarka): “Tüm alanlarda çok önemli kültürel değiş-tokuş olduğunu düşünüyorum”.

Koordinatör 51 (Polonya): “Her iki tarafın öğrencileri de, kültürlerarası değişimden faydalanıyor. Bu durum, özellikle de Katolik bir ülke olan Polonya’da kültürlerarası ve dinler arası işbirliği atmosferinin yaratılmasında önemlidir. Sosyal bağların kurulması ile gerçekleşen dostluk ilişkilerinin ötekiler için saygının, etik kurallara dayalı katılımcı demokrasi ve uluslar üstü anlayışın inşasında çok önemli bir etki olarak görüyorum”.

Koordinatör 16 (Polonya): “Diğer AB Erasmus üyeleri birbirinin benzeridir. Bu bağlamda Türkiye’nin katılımını olumlu ve gerekli olarak görüyorum” demiştir.

Türkiye-AB ilişkilerinin gelişmesi: Türkiye’nin bu programda yer alması ile birlikte, AB ile daha iyi ilişkiler geliştireceği görüşü öne çıkmaktadır. Koordinatörler, konuya ilişkin düşüncelerini şöyle ifade etmişlerdir;

Koordinatör 21 (Alman): "Türkiye'nin Erasmus programına katılımı ile AB üyesi olan ülkelerle, üyesi olmayan ülkelerin birbirine yakınlaşacağı ve Türkiye'nin Avrupa'ya daha entegre olacağını düşünüyorum".

Koordinatör 28 (Malta): "Türkiye'nin AB ile işbirliği için bir lütuf".

Koordinatör 34 (Fransa): "Türkiye'nin yeni bir eğitim aracılığıyla, Avrupa'ya entegre olmaları için iyi bir araç/yol".

Koordinatör 52 (İtalya): "AB ve AB üyesi olmayan ülkeler arasında uyum açısından iyi bir şans olduğunu düşünüyorum".

Koordinatör 6 (Polonya): "Türkiye'nin katılımını, AB ile ilişkilerde kültürel ve dinsel sorunları aşmak ve entegrasyonu için iyi bir olanak olarak değerlendiriyorum" diyerek düşüncelerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri: Koordinatörler, Türkiye'nin katılımını, hem Türk öğrencileri hem de kendi öğrencileri açısından olumlu değerlendirmektedir. Türk gençlerinin AB ülkelerine seyahat etme ve bu ülkeleri tanımaları için iyi bir olanak olarak gören koordinatörler, Türk öğrencilerinin bilgi, becerilerini geliştirmeleri ve gelecekle ilgili kariyer planları yapmaları açısından da olumlu bakmaktadırlar:

Koordinatör 39 (Litoanya): "Türkiye'nin bu programa katılımı onun eğitimli ve açık bir toplum olmasına yardımcı olacağını düşünüyorum".

Koordinatör 15 (Letonya): "Hem Türk Erasmus öğrencilerinin hem de kendi öğrencilerimizin kendilerini yetiştirmeleri açısından faydalı bir deneyim olarak değerlendiriyorum" diyerek kendi öğrencilerine de evrensel bir yaşam ve eğitim bakış açısı kazandıracağını öne sürmüştür.

Türkiye'nin iradi çabası: Koordinatörlerin dikkat çektiği bir başka konu da, Türkiye'nin Erasmus programına katılma konusunda çok istekli olduğudur. Bu konuda koordinatörler;

Koordinatör 38 (Polonya): "Türkiye'nin programa katılımı oldukça aktif ve ikili anlaşmalar yapmaya çok istekli ve AB üniversiteleri ile çok sayıda ikili anlaşmalar yapan Türkiye bu programın yapıtaşdır. Türk üniversiteleri ile iyi bir işbirliği içerisindeyiz"

Koordinatör 26 (Polonya): "Türkiyesiz bir Erasmus hayal edemiyorum, bu programa çok büyük katkısı var" demiştir.

Türk üniversitelerinin Erasmus programına katılımına olumlu bakan ve katılımını destekleyen AB Erasmus koordinatörleri, Türkiye'nin bu alanda daha da aktif rol oynayacağını vurgulamışlardır.

Erasmus koordinatörlerinin Türkiye'nin Erasmus programına katılımına olumlu algısının ardında iki temel neden yattığını söyleyebiliriz. Birincisi, koordinatörlerin Erasmus programının amaç ve işlevine olan inanç ve destekleridir. Yani, Erasmus programı öğrenciler ve öğretim üyeleri için çok çeşitli programlar geliştirme ve üniversitelerde iyi uygulamaları yaygınlaştırmak için çok iyi bir potansiyele sahip ve bu potansiyelin iyi bir şekilde kullanılması gereğine (Uluchev ve Dzhaleva, 2011) olan inançlarıdır.

İkinci temel neden ise, AB Erasmus koordinatörlerinin, Türkiye'nin AB'ne girişini destekliyor olmalarıdır. Türkiye'nin AB'ne girişini destekliyorsunuz? Sorusuna AB Erasmus koordinatörlerin %69,9'u Türkiye'nin AB'ne girişini desteklediğini, %4,1'i desteklemediğini, %4,1'i kararsız olduğunu, %8,2'si bilmediğini ve %13,7'si de bu soruyu yanıtlamak istemediğini ifade etmiştir.

3. AB Üniversitelerinin Erasmus Koordinatörlerinin Türk öğrencilerle yaşadıkları sorunlar

Anket formunda AB Erasmus koordinatörlerine Türk öğrencilerle problem yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız hangi konularda yaşıyorsunuz? Şeklinde açık uçlu soru yöneltildi. AB Erasmus koordinatörlerinin çoğunluğu, Türk öğrencilerle çok önemli ve özelde bir problem yaşamadıklarını dile getirmiştir. Yaşanılan bazı problemleri dile getiriliş sıklık sırasına göre iki ana temada şöyle kategorileştirebiliriz:

Dil problemleri: Koordinatörler, öğrencilerin İngilizce dil pratiklerinin yetersiz olduğunu ve onlarla iletişim kurmakta zorlandıklarını, bazı öğrencilerin ise hiçbir surette İngilizce konuşmadıklarını ve öğrencilerin Türkçe konuşan arkadaşlar bulup zamanlarını onlarla geçirdiklerini ve bu nedenle de dillerini geliştiremediklerini şöyle ifade etmişlerdir;

Koordinatör 30 (Danimarka): "Hâlihazırda İngilizce düzeyleri ile ilgili problem var. En azından öğrencilere yurt dışına çıkmadan önce pratik İngilizce, günlük konuşma konusunda kurslar verilebilir".

Koordinatör 38 (Polonya): "En önemli problem İngilizce bilgileri. Onlarla iletişimi çok zor sağlıyoruz. Onların İngilizcelerinin geliştirilmesi gerekmektedir".

Koordinatör 49 (Macaristan): "Bazı zamanlar İngilizce problemi yaşıyoruz ve İngilizceleri sıfır. Bazıları hiçbir surette İngilizce konuşmuyor".

Koordinatör 44 (Letonya): "Dil problemlerinden dolayı iletişim problemi yaşıyoruz. İngilizceleri çok zayıf".

Koordinatör 51 (Polonya): "5 yıldır kurs veriyorum ve pek çok Türk öğrencim oldu. Kültürel adaptasyon ile ilgili bir problem yaşamadık ancak pek çok öğrencinin İngilizce düzeyi çok düşük (yazma ve konuşma) sınıftaki tartışmalara katılamıyorlar".

Dille ilgili ortaya çıkan problem, sadece İngilizce ile ilgili değil, aynı zamanda diğer dillerle de ilgilidir. Özellikle, İtalya, İspanya ve Fransa'da dersler çoğunlukla kendi ana dillerindedir ve Erasmus öğrencileri de bu dersleri almak durumunda kalmaktadır. Bu nedenle bu ülkeler, Erasmus öğrencilerine ana dillerini öğretmek amacıyla kurslar düzenlemektedirler. Dolayısıyla, ana dili İngilizce olmayan bu ve benzeri ülkelerde, Erasmus öğrencileri doğrudan dil problemi yaşamaktadırlar. Görüşme yaptığımız İtalyan, Fransız ve İspanyol Erasmus koordinatörleri, Türk öğrencilerinin hiçbir şekilde Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca bilmediğini, başlangıçta öğrencilere

A ve B düzeyinde Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca kursları açmalarına rağmen, Türk öğrencilerinin bu kurslara ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir.

Koordinatör 52 (İtalya): "Ne yazık ki, bizim İngilizce derslerimiz yok. Dolayısıyla öğrenciler problem yaşıyorlar. Eğer öğrenciler Level A ya da B düzeyinde İtalyanca bilgisine sahip olurlarsa daha başarılı olabileceklerini düşünüyorum".

Koordinatör 33 (Fransa): "Türk öğrencileri, İngilizce ya da Fransızca konuşamıyor. Biz onlara bu konuda yardımcı olmaya çalışıyoruz ancak, onların büyük bir kısmı gerçekten ilgili değil. Onlar, Türkçe konuşan öğrenciler ve insanlar bulup, onlarla kalmayı tercih ediyorlar"

Koordinatör 34 (Fransa): "İngilizce ve Fransızca konuşamıyorlar ve onlarla iletişim sağlamak çok zor. Fransızca kursları alsalar bile Fransız öğrencilere eşlik etmiyorlar"

Koordinatör 55 (İtalya): "Derlerimiz İtalyanca olduğu için üniversitemiz ücretsiz İtalyanca kursu vermesine rağmen Türk öğrencileri İtalyanca öğrenmek istemiyorlar. Öğrenciler çok nadiren derslere geliyorlar".

Koordinatör 65 (İspanya): "İspanya'ya geldiklerinde en azından temel İspanyolca dil bilgisine sahip olmalılar. Öğrenciler iki akademik dönem için bu programa katılmalılar. Çünkü bir dönem akademik ve sosyal yaşama entegre olmaları açısından çok kısa"

730 Türk Erasmus öğrencisi üzerine yapılan kapsamlı bir araştırmada, "programa seçim sürecinde, öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceden sınava girmiş olmasına rağmen, üçte bir öğrencinin İngilizce dışında bir dilde eğitim aldığı ve gittikleri ülkede dersleri takipte zorluk çektiği" (Ünal ve Özdemir, 2013) tespit edilmiştir. Gerçekten de bu oldukça önemli bir tespittir. Ülkeler her ne kadar aktif bir şekilde bu Erasmus programının içerisinde yer alıyor olsalar da, İngilizce olarak verilen derslerin sınırlı olması bir sorun olmaktadır. Öte yandan, her ne kadar koordinatörler kendi ana dillerinde öğrencilere kurs açtıklarını belirtse de, bu kursların, kısa süreli olması nedeniyle, öğrencilerin dersi takip edecek kadar fayda sağlayıp, sağlamadığı tartışmalıdır. Koordinatörlerin en haklı olduğu taraf, Türk Erasmus öğrencilerinin bu kurslara ilgisiz olmaları ve dil öğrenmek için bir çaba sarf etmemeleridir.

Akademik problemler: Araştırmada, AB Erasmus koordinatörlerinin akademik gelenek ve düzey noktasında da, Türk öğrencilerle sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Yaşanan bu akademik problemleri dile getiriliş yoğunluğuna göre şu temalar altında inceleyebiliriz; dersi takip ve telafi etme sorunu, disiplin sorunu, bilimsel düşünme ve araştırma sorunu.

a) *Dersi takip ve telafi etme sorunu:* AB Erasmus koordinatörleri, sıklıkla Türk öğrencilerle dersleri takip ve telafi etme noktasında sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin derslere ilgili olmadıklarını, genellikle gezmeyi tercih ettiklerini şöyle dile getirmişlerdir:

Koordinatör 12 (Polonya): "Türk Erasmus öğrenciler genellikle gezmeyi tercih ediyorlar ve derse katılımları az, ayrıca da derse geç geliyorlar".

Koordinatör 20 (Letonya): "Evet, öğrenciler dersleri telafi etme noktasında istekli değiller".

Koordinatör 36 (Litvanya): "Türk öğrenciler daima derslere ve toplantılara geç kalıyorlar ve onların İngilizce düzeyleri daha iyi olmalı. Türk öğrencileri kendi aralarında bir grup olma eğilimindedir ve toplantı, parti gibi yerlere yalnız kendi gruplarıyla birlikte katılıyorlar"

Koordinatör 40 (Litvanya): "Türk öğrencileri derslere katılmıyorlar. Bizim ülkemizde derslere katılmak çok önemli"

Koordinatör 37 (Litvanya): "Evet, onlar daima geç kalıyorlar. İngilizceleri zayıf ve genellikle sorumsuzlar"

Koordinatör 39 (Litvanya): "Erasmus onlar için seyahat, yeni kültürler öğrenmek ancak ders çalışmak ve öğrenmek değil".

Aslında yaşanan bu sorunun, dil sorunu ile doğrudan bağlantılı olduğunu söyleyebiliriz. Dil problemi yaşayan öğrenciler dersti anlamadıkları, derslerde rahat iletişim kuramadıkları ve sınıftaki tartışmalara katılmadıkları için derslere ister istemez ilgisiz kalabiliyorlar. Bu gerçeği de gözden kaçırmamak gerekir.

b) *Disiplin sorunu*: Akademik alanda öne çıkan ikinci sorun, disiplin sorunudur. AB Erasmus koordinatörleri, Türk öğrencilerin toplantılarına ve randevularına geç kaldıkları, sunumlarını zamanında yapmadıkları ve bazen sorumsuz davrandıkları yönünde sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Önceden planlanmış olmasına rağmen, sınavlara geç kaldıklarını ve laboratuvar raporlarını son güne kadar beklettiklerini dile getiren koordinatörler, öğrencilerin planlı ve bağımsız hareket edemediklerini ve çözümü genellikle başkalarından beklediklerini şöyle dile getirmişlerdir:

Koordinatör 46 (Polonya): "Türk öğrenciler çok bağımsız değiller. Her zaman çözümü başkasından bekliyorlar"

Koordinatör 40 (Litvanya): "Kendi öğrencilerimiz ve bazı Erasmus öğrencileri, Türk öğrencilerin ders ortamında gürültülü ve çok ses çıkardıklarından dolayı şikâyetçi olmaktadır".

Koordinatör 45 (Polonya): "Dakik değiller".

Koordinatör 58 (Macaristan): "Üç önemli problem var: 1. Derse zamanında gelmeme, 2. Sunum materyallerini zamanında yapmamaları, 3. Derslerden kötü not almaları durumunda hocalarla tartışmaya girme eğiliminde olmaları".

Koordinatör 68 (Slovenya): "a. İngilizceleri yetersiz, b. Benlik organizasyonları yok ve verilere ulaşmak ve araştırma yapmak konusunda da istekli değiller c. Daha önceden planlanmış olmasına rağmen Türk öğrenciler pek çok kez sınavlara geç kalıyorlar, laboratuvar raporlarına son güne kadar bekletiyorlar".

Erasmus programıyla gidip gelen Türk öğrencilere yönelik yapılan bir araştırmada, gidip gelen Erasmus öğrencileri, gidecek öğrencilere randevularına geç kalmamaları ve sınavlarına zamanında gitmeleri önerisinde

önemle bulunmaları (Özdem, 2013:91) da, bu durumun hassasiyetini göstermektedir.

c) *Bilimsel düşünme ve araştırma sorunu:* Ayrıca, koordinatörler, Türk öğrencilerinde bilimsel düşünme ve muhakeme eksikliği olduğunu ve öğrencilerin verilere ulaşmak ve araştırma yapmak konusunda istekli olmadıklarını da belirtmişlerdir. Akademik gelenek ülkeden ülkeye farklı olabilmektedir. Bu durumun temelinde, Batı bilim anlayışı ve akademik geleneği ile Doğu bilim anlayışı ve akademik geleneği arasındaki farklılık yattığını söyleyebiliriz.

Koordinatör 68 (Slovenya): "Verilere ulaşmak ve araştırma yapmak konusunda da istekli değiller".

Koordinatör 53 (Çek Cumhuriyeti): "Bilimsel muhakeme ve düşünme eksiklikleri var, bu konuda bir çabaları da yok!"

Koordinatör 51 (Polonya): "8 kez internetten bire bir kopya ile hazırlanmış ödev intihali ile karşılaştım".

Akademik tutumla ilgili yaşanan bir problem de öğrencilerin ödevlerinde intihal yaptıkları yönündeydi. İntihal olayı son dönemlerde, özellikle de arama motorlarının (google, wikipedi vs.) kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, bilimsel araştırma sürecinin ve gelişiminin önünde akademik dünyayı kaygılandıran bir problem haline geldi. Pek çok ülke ve üniversite bu problemle baş edebilmek için çeşitli programlar geliştirmek durumunda kaldılar.

4. AB Erasmus Koordinatörlerinin Türk Öğrencilerinin Erasmus Değişim Programından Daha İyi Faydalanabilmeleri için Önerileri

Anket formunda, AB Erasmus koordinatörlerine, Türk öğrencilerinin Erasmus değişim programından daha iyi faydalanabilmeleri için herhangi bir önerilerinin olup olmadığı soruldu. Koordinatörler tarafından sunulan öneriler, doğal olarak yukarıda sıralanan sorunların çözümüne yönelikti. Öneriler dile getiriliş sıklığına göre; öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yönelik öneriler, Öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmelerine yönelik öneriler temaları altında incelendi.

a) *Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yönelik öneriler:* AB Erasmus koordinatörleri tarafından en önemli ve sıklıkla yapılan öneri, Türk Erasmus öğrencilerinin ingilizce becerilerini geliştirmeleri yönünde olmuştur. Koordinatörlerinin vurguladığı üç önemli nokta var:

1. Türk öğrencilerine kendi üniversiteleri ingilizce hazırlık dersleri vermeli,
2. Öğrenciler yurtdışına çıkmadan iyi bir ingilizce eğitimi almalı,
3. İngilizce bilgisinden emin olanlar bu programa katılmalıdır.

İtalya, İspanya ve Fransız koordinatörler, öğrencilerin gelmeden önce en azından, A ve B seviyesinde İtalyanca, İspanyolca ve Fransızca öğrenmeleri önerisinde bulunmuşlardır. Bu bağlamda, koordinatörler, Türk üniversitelerinin en azından iki dil üzerine odaklanarak öğrencilerini bu dillerde literatür okumaya özendirilmeliler önerisi yapmışlardır. Ayrıca, öğrenciler sadece yurtdışına çıkmak için özendirilmemeli, gerçekten de eğitim almak isteyenler programa katılmalıdır önerisinde bulunmuşlardır.

Koordinatör 21 (Almanya): "Türk öğrencilerine kendi üniversitelerinde ingilizce hazırlık verilmeli".

Koordinatör 30 (Danimarka): "Türk öğrenciler kendilerini ingilizce yazma ve konuşma konusunda geliştirmelidirler".

Koordinatör 55 (İtalya): "Gelmeden önce, en azından başlangıç seviyesinde de olsa İtalyanca öğrensinler".

Koordinatör 61 (Estonya): "İlk tavsiyem, Türk öğrencilerin iyi ingilizce bilmeleri. İngilizceleri iyi olursa diğer derslerden faydalanabilirler"

Koordinatör 67 (Almanya): "Türk üniversiteleri en azından iki yabancı dil bilgisi eğitimi üzerine odaklanmalı ve öğrencileri yabancı dilde literatür okumaya cesaretlendirmeli".

Koordinatör 68 (Slovenya): "Öğrenciler sadece yurtdışına çıkmak için motive edilmemeli, gerçekten eğitim almak isteyenler gelmeli, sadece tatil yapmak gibi görmemeliler. İngilizce bilgisinden emin olanlar katılmalı"

Türk öğrencilerinin, Erasmus programından daha iyi faydalanabilmeleri için, 113 AB Erasmus koordinatörlerinin yukarıdaki önerilerinin dikkate alınması gerekmektedir. Yapılan bir başka araştırmada da, Erasmus öğrencilerin yurtdışına çıkmadan önce dil hazırlığı alması gerektiği (Aşık ve Yıldız, 2011) vurgulanmıştır. Bu sorumluluğun aynı zamanda ev sahibi ülkelere ait olduğunu belirten diğer bir diğer araştırma, "Dil gelişimini sağlamak Erasmus programının en önemli amaçlarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle, Erasmus öğrencisi olarak gelen öğrencilere dil kurslarının düzenlenmesi öğrencilerin hem zorluk çekmemeleri hem de kendilerini geliştirmeleri açısından oldukça önemlidir. Misafir olunan ülkelerin gelen Erasmus öğrencilerine online yerel dil kursları düzenlemelidir" (Perenyi, 2011) önerisinde bulunmuştur. Aslında yurtdışında eğitim almak isteyen Erasmus öğrencileri (Erasmus öğrencisi olmaya hak kazanmak isteyen öğrenciler) için de dil önemli bir engel olarak karşılına çıkmaktadır. Doğrusu, dil kursları sadece Erasmus öğrencisi olanlara yönelik olmamalı, aynı zamanda Erasmus öğrencisi olmak isteyip seçme sınavlarına girecek olan öğrencilere de yönelik olmalıdır. Bu nedenle, "öğrenciler, dil bilgilerinin geliştirilmesi için motive edilmelidir" (Jašková ve Heczková, 2010). Sözü geçen araştırmaların bulguları ile bu araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir.

b) *Öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmelerine yönelik öneriler:* AB Erasmus koordinatörleri, Türk Erasmus öğrencilerinin akademik açıdan kendilerini

geliştirmeleri ve akademik konularda açık fikirli olmaları gerektiğinin altını şöyle çizmişlerdir:

Koordinatör 5 (Letonya): "Türk öğrenciler, misafir olunan ülkenin akademik konularına daha açık fikirli olmalılar".

Koordinatör 9 (Belçika): "Türk öğrenciler entelektüel yönlerini geliştirmelidir".

Koordinatör 46 (Polonya): "Türk öğrenciler farklı kültürlere ve ülkelere açık olmalıdır".

Koordinatör 53 (Çek Cumhuriyeti): "Türk Erasmus öğrencileri geldikleri üniversitenin eğitimcileri ile daha aktif ve iyi iletişim kursunlar".

AB Erasmus koordinatörleri, Türk Erasmus öğrencilerinin kendilerini hem akademik hem de dil açısından daha iyi geliştirmeleri için ülkeler arasındaki farklılıklar hakkında iyi bilgi sahibi olmaları, yerel öğrencilere daha fazla katılmaları ve misafir ülkenin eğitimcileri ile daha fazla iletişim içerisinde olmaları önerisinde bulunmuşlardır.

5. AB Erasmus Koordinatörlerinin AB Öğrencilerinin Türk Üniversitelerini Tercih Etme ve Etmeme Nedenlerine Yönelik Düşünceleri

Bilindiği üzere, Erasmus programında ikili anlaşma yapan üniversiteler ve bölümler karşılıklı olarak birbirlerine öğrenci gönderirler. Türkiye'den AB üniversitelerine giden Erasmus öğrencilerinin oranı, Türkiye'ye gelen Erasmus öğrencilerinin yaklaşık üç katıdır. Dolayısıyla, bu araştırmada AB Erasmus koordinatörlerine neden AB öğrencilerinin Türk üniversitelerini genellikle tercih etmedikleri ve tercih eden öğrencilerin de tercih etme nedenleri soruldu. Verilen cevaplar tercih etme nedenleri ve tercih etmeme nedenleri olmak üzere iki ana başlıkta açıklandı. Her bir başlık, temalar altında kategorileştirildi.

a) AB Erasmus Öğrencilerinin Türk Üniversitelerini Tercih etme nedenleri: Erasmus öğrencisi olarak Türk üniversitelerini tercih eden AB öğrencilerinin sayısı istenilen düzeyde değildir. Tercih eden öğrencilerin tercih nedenlerini sırasıyla; Coğrafi-kültürel nedenler, Akademik nedenler (ders-bölüm uyumu, dil öğrenme) temaları altında incelendi.

Coğrafi-kültürel nedenler: Türkiye'nin coğrafi ve kültürel özelliklerinin çekiciliği, öğrencilerin tercihlerinin altında yatan en önemli neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Erasmus koordinatörlerine göre, Türkiye'nin doğa güzelliği, ikliminin ılıman olması, üç tarafının denizle çevrili olması ve turistik açıdan popüler bir ülke olması; Türkiye'nin Avrupa'dan farklı bir kültüre ve geleneğe sahip olması, exotic bir ülke olması, Asya kültürüne bağlanan bir köprü olması, misafirperver bir ülke olması nedeniyle AB Erasmus öğrencileri Türk üniversitelerini tercih etmektedirler. Konuya ilişkin düşüncelerini de şöyle ifade etmişlerdir;

Koordinatör 16 (Polonya): “Bizim öğrencilerimiz, Türkiye exotic bir ülke olduğu ve iklim koşulları Polonya’dan daha güzel olduğu için tercih ediyorlar”.

Koordinatör 24 (Polonya): “Türkiye bizim öğrencilerimiz için ilgi çekici yeni kültür ve yeni dil keşfi anlamına geliyor”.

Koordinatör 31 (Belçika): “Öğrencilerimiz Türkiye’yi kültüründen, denizinde ve Asya kültürüne bağlanan bir köprü olmasından dolayı tercih etmektedir”.

Koordinatör 32 (Belçika): “Öğrencilerimizin Türkiye’yi tercih nedenleri: misafirperverliği, denizi ve iklimi”.

Koordinatör 34 (Fransa): “Öğrencilerimiz daha açık fikirli ve olgun olduklarında, Türkiye’ye karşı ilgili oluyorlar. Çünkü Türkiye diğer Avrupa ülkelerinden farklı bir ruh, kültür ve klime sahip”

Koordinatör 35 (Almanya): “Türkiye Avrupa ve Asya arasında bir köprü olduğu için öğrencilerimiz tercih ediyor”.

Koordinatör 37 (Litvanya): “Türkiye exotic bir ülke ve öğrenciler bu kültürde deneyim yaşamak istiyor, ayrıca iklimi sıcak”.

Koordinatör 38 (Polonya): “Türkiye tümüyle Avrupa’dan farklı ve tümüyle farklı bir kültürü olduğu için Avrupalı öğrencileri çekiyor. Türkiye turizm açısından da oldukça çekici ve popüler olduğundan dolayı öğrenciler orada zamanlarının kalanını ve tatillerini geçirmek için Türkiye’yi tercih ediyorlar”

Koordinatör 48 (Polonya): “Türkiye’nin Erasmus programı içerisindeki en exotic bir ülke olduğu için tercih ediliyor”.

Koordinatör 53 (Çek Cumhuriyeti): “Erasmus programı içerisindeki en exotic ülke olması nedeniyle tercih ediliyor”.

Koordinatör 57 (Almanya): “İstanbul kentinin çekiciliği nedeniyle tercih ediliyor”.

Birçok AB öğrencisi, İstanbul’u çekici bir kent buldukları ve İstanbul’da yaşamak istedikleri için İstanbul’daki üniversiteleri tercih ediyorlar. Küresel kentlerin en önemli özelliği ünlerinin içinde buldukları ülkenin önüne geçmesidir. İstanbul’un küresel bir kent olduğunu bu araştırmada da, bir kez daha gözlemlemiş oluyoruz. Yunan öğrencilerin de Türkiye’yi coğrafi yakınlıktan dolayı tercih ettiklerine tanık oluyoruz.

Koordinatör 64 (Yunanistan): “Türkiye ve Yunanistan çok yakın ülkeler olduğu için öğrenciler kendi evlerindeymiş gibi hissettikleri için Türkiye’yi tercih ediyorlar”.

Akademik nedenler: (ders uyumu ve bölüm ve dil öğrenme): Araştırmada, AB Erasmus öğrencilerinin okudukları bölümlerin, ilgi duydukları akademik konuların ve dil öğrenme isteklerinin Türk üniversitelerini tercih etme nedenleri arasında yer aldığı tespit edildi. Koordinatörler, Türkçelerini geliştirmek isteyen Türkoloji öğrencilerinin, Ortadoğu politikalarına ve Osmanlı tarihine ilgili olan tarih, siyaset ve antropoloji öğrencilerinin daha çok Türk üniversitelerini tercih ettiklerini şöyle dile getirmişlerdir;

Koordinatör 62 (Estonya): “Ortadoğu politikalarına ve Osmanlı tarihine ilgi duyan öğrencilerimiz bu alanda harika üniversiteleri olan Türkiye’yi tercih etmektedir. Ayrıca dil öğrenmek için de tercih etmektedirler”.

Koordinatör 70 (Almanya): "Özellikle İstanbul öğrenciler için oldukça çekici bir kent ve İstanbul'daki üniversiteler akademik ve kültürel açıdan oldukça iyi. Özellikle de benim arkeoloji öğrencilerim için Türkiye büyük bir çalışma alanı".

Alman öğrencilerin, Türkiye'yi tercih etmesinde öne çıkan özel bir konumu söz konusudur. Almanya'nın durumu orada yaşayan Türk vatandaşlardan dolayı iki yönüyle farklılık gösteriyor. Birincisi, Almanya'da yaşayan Türk kökenli öğrenciler Erasmus programı aracılığıyla Türkiye'ye gelmek ve burada yakınlarıyla yaşamak istiyorlar. İkincisi de, Alman öğrenciler Türk komşularından etkilendikleri için dilini, kültürünü öğrenmek ve en önemlisi de, Almanya'daki Türk öğrencilerinin okuduğu okullarda öğretmenlik yapmaya başlamadan önce Türkiye'de dil, kültür konusunda deneyim kazanmak istedikleri için Türk üniversitelerini tercih ediyorlar.

Koordinatör 69 (Almanya): "Öğrencilerimizin bazıları Türkiye kökenlidir. Bu nedenle, Türkiye'yi tercih ediyorlar. Alman kökenli öğrencilerimizden bazıları, Türkiye AB üye ülkelerinden daha exotik olduğu ve orada deneyim yaşamak istedikleri için tercih ediyorlar. Bazıları da, Almanya'daki Türk komşularından etkilenecek, Türk kültürünü ve özellikle de, dilini öğrenmek için tercih ediyorlar. Bazıları da, okudukları bölüm nedeniyle, Türk öğrencilerinin okuduğu okullarda öğretmen olarak çalışmaya başlamadan önce, Türkiye'yi dil ve kültür açısından deneyim kazanmak için tercih ediyorlar".

AB Erasmus öğrencilerinin, Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında bireysel nedenlerin (coğrafi ve kültürel çekicilik) akademik nedenlerin (ders bölüm uyumu ve dil öğrenmek) önüne geçtiğini söyleyebiliriz. Türkiye'ye gelen AB Erasmus öğrencilerinin, bir Türk üniversitesini tercih etme nedenlerini değerlendirilen bir başka araştırma sonuçlarına göre, "yabancı bir ülke deneyimi kazanmak" amacıyla gelen öğrencilerin oranı (%66,2) en yüksek olup, bunu "arkadaşlarının önerisiyle" (%19), "öğrenim alanında iyi bir eğitim vermesi" (%4), "hocasının yönlendirmesiyle" (%5,4) ve "diğer nedenlerle" (%5,4) yanıtları izlemektedir (Kurulgan ve Atıl Yörü, 2013:127). Bu araştırma sonucunda da, görüldüğü üzere akademik nedenlerin oranı oldukça düşüktür.

b) AB Erasmus Öğrencilerinin Türk Üniversitelerini Tercih etmeme nedenleri: AB Erasmus koordinatörlerinin ifadelerinden hareketle, AB Erasmus öğrencilerinin, Türk üniversitelerini tercih etmemelerinin altında yatan nedenleri, önem sırası ile şu temalar altına kategorileştirebiliriz: dil problemleri, akademik nedenler, kültürel nedenler ve ekonomik nedenler.

Dil problemleri; AB Erasmus koordinatörlerine göre, AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerinin tercih etmemesindeki en önemli neden dil problemidir. Şöyle ki, AB ülkelerinde yaygın konuşulan dil İngilizcedir. Bu nedenle, öğrenci Avrupa'da hangi ülkeye giderse gitsin dil problemi yaşamamaktadır. Oysa öğrencilerin, Türkçe bilmemesi ve Türkiye'de de

İngilizcenin yaygın konuşulmaması onları kaygılandıran bir durum olarak ortaya çıkmaktadır ve koordinatörler bu durumu şöyle dile getirmişlerdir:

Koordinatör 33 (Fransa): “Öğrencilerimiz Türkçe konuşamadıkları için çekiniyorlar. Bundan dolayı, daha çok diğer AB üye ülkelerini tercih ettikleri için Türkiye’yi tercih etmiyorlar”.

Koordinatör 14 (Polonya): “Dil konusunda zorlandıkları için Türkiye’yi tercih etmiyorlar”.

Koordinatör 37 (Litvanya): “Kültürümüzün oldukça farklı olması ve öğrencilerimizin Türkçe konuşamamaları nedeniyle tercih etmiyorlar”.

Koordinatör 38 (Polonya): “Türkçe zor bir dil. Öğrencilerimiz İngilizce pratiği yapmak istiyorlar ancak İngilizce Türkiye’de popüler değil. Ayrıca öğrenciler, çatışmalardan korktukları için Türkiye’yi tercih etmiyorlar”.

Akademik nedenler; AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etmemesindeki ikinci önemli neden de, Türk üniversitelerinde İngilizce verilen derslerin sayısının yeterli olmamasıdır. Öğrencilerin, kendi üniversitelerinde denk saydırabilmeleri için, alması gereken derslerin İngilizce olması gerekmektedir. Ancak, Türk üniversitelerinde İngilizce eğitim verilen derslerin sayısı oldukça sınırlıdır. Türk üniversiteleri ikili anlaşmalar yapmalarına rağmen, programlarında yeteri kadar İngilizce verilen ders aç(a)mıyorlar ve tercih etmek isteyen öğrenciler de Türk üniversitelerinin web sayfalarında bu tür derslerin bilgisine ulaşamıyor. Bu gerçekten de, çözülmesi gereken önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, Türk üniversitelerinin akademik düzeyinin yüksek olmadığı düşüncesi de, tercih etmeme nedenleri arasında yer almaktadır. Koordinatörler bu konudaki düşüncelerini şöyle dile getirmişlerdir;

Koordinatör 20 (Letonya): “Türk Üniversitelerinin verdiği derslerle ilgili yeteri kadar bilgi olmadığı ve öğrencilerimiz hangi derslerin İngilizce olduğu bilgisine ulaşamadıkları için tercih etmiyorlar ”

Koordinatör 30 (Danimarka): “Öğrencilerimiz Türk üniversitelerinde yeteri kadar İngilizce eğitim veren derslerinin olmaması nedeniyle tercih etmiyorlar”.

Koordinatör 45 (Polonya): “Dersler İngilizce değil. Türkiye diğer ülkelerin öğrencilerine açık değil bu nedenle öğrencilerimiz tercih etmiyorlar”.

Koordinatör 48 (Polonya): “Yeteri kadar İngilizce derslerinin olmaması ve akademik düzeyin oldukça düşük olması nedeniyle öğrencilerimiz tercih etmiyorlar”

Koordinatör 60 (Slovenya): “Öğrencilerimiz, akademik düzeyin yüksek olmamasından kaygılılar ve sadece turizm amaçlı katılıyorlar”.

Koordinatör 63 (İtalya): “Öğrencilerimiz, Türk üniversitelerini dilini bilmedikleri ve enstitüler hakkında bilgi sahibi olmadıklarından dolayı tercih etmiyorlar. Öğrencilerimiz İngilizce konuşan İspanya, Portekiz gibi kuzey Avrupa ülkelerini tercih ediyorlar”

İngilizce verilen derslerin yetersizliği sorunu, yapılan bir başka araştırmada da vurgulanmaktadır. Söz konusu araştırma, Türk üniversitelerine

gelen AB Erasmus öğrencilerinin, İngilizce verilen derslerin yetersizliğinden memnun olmadıklarını (Kocakasap Dökü, 2013:572) tespit etmiştir.

Kültürel nedenler; AB Erasmus öğrencilerinin dinsel ve kültürel farklılıktan da çekindikleri için Türk üniversitelerini tercih etmedikleri tespit edilmiştir. Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması ve Ortadoğu'da dinsel temelli çatışmalardan dolayı Türkiye'nin huzurlu bir ortamının olamayacağı düşüncesi tercih etmeme nedenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin cinsiyet eşitsizliği ve insan hakları açısından da kötü bir imaja sahip olduğunu düşündükleri için Türk üniversitelerini tercih etmediklerini koordinatörler şöyle diler getirmişlerdir:

Koordinatör 8 (Polonya): "Türkiye'nin AB üyesi olmaması ve farklı kültür olması nedeniyle tercih edilmiyor".

Koordinatör 16 (Polonya): "Öğrencilerimiz, kültürel ve dinsel farklılıklardan çekiniyor olabilirler".

Koordinatör 31 (Belçika): "Öğrencilerimiz, Türkiye'yi dinden dolayı tercih etmiyorlar. Müslüman olduğu için".

Koordinatör 32 (Belçika): "Öğrencilerimiz, Ortadoğu'daki dinsel kaynaklı savaş ve problemlerden dolayı Türkiye'nin huzurlu bir ortamının olmayacağı korkusu nedeniyle tercih etmiyorlar".

Koordinatör 42 (Polonya): "Türkiye AB üyesi olmadığı için tercih edilmiyor".

Koordinatör 65 (İspanya): "Türkiye'deki cinsiyet eşitsizliği algısı ve dinsel farklılık öğrenciler için caydırıcı olabilir."

Koordinatör 69 (Almanya): "Ülkenin iyi bir imajı yok, Öğrencilerimiz Türkiye'nin insan hakları konusunda gelişim aşaması iyi olmadığından kaygılılar. Bazıları da dilden dolayı gitmek istemiyor".

Burada dikkati çeken nokta, Türkiye'nin uluslararası pek çok platformda karşısına çıkan cinsiyet eşitsizliği, insan hakları ve dinsel çatışmaların bu araştırmada da tercih etmeme nedenleri olarak karşımıza çıkmasıdır. Söz konusu nedenlerin Türkiye'de olup olmadığı tartışması bu makalenin kapsamı dışında kalmaktadır. Bu konuda pek çok akademik çalışmalar ve tartışmalar yapılmaktadır.

Ekonomik nedenler; AB Erasmus koordinatörlerine göre, Türkiye'de yaşam pahalı olduğu ve yurt ücretleri yüksek olduğu için öğrenciler, Türk üniversitelerini tercih etmiyorlar. Öğrencilerin tercih etmemesindeki en az etkiye sahip olan ekonomik nedenler, ayrıca göreceli bir durumdur. Bazı Avrupa ülkeleri (örneğin, Polonya) için Türkiye pahalı bir ülke iken, bazı ülkeler (örneğin, Almanya) için Türkiye ucuz bir ülke konumundadır.

Koordinatör 44 (Letonya): "Türkiye'nin pahalı bir ülke olması ve yerel öğrencilerle entegrasyonlarının zor olması, bilinmeyenlerin çok olması nedeniyle tercih edilmiyor".

Koordinatör 58 (Macaristan): "Türkiye, yaşam pahalılığı nedeniyle tercih edilmiyor".

AB Erasmus öğrencilerinin, Türk üniversitelerini daha çok Türkiye'nin coğrafi ve kültürel çekiciliği nedeniyle tercih ediyor; dil problemleri, akademik, kültürel ve ekonomik gibi nedenlerden dolayı da tercih etmedikleri tespit edildi. Öğrencilerin tercih nedenlerinin altında bireysel tutumlar yatıyor, tercih etmeme nedenlerinin altında akademik tutumlarının yatması gerçekten de gözden kaçırılmaması gereken önemli bir ayrıntıdır. Akademik nedenlerin çekici olmayıp da, itici neden olması üzerinde düşünülmesi gereken ve ayrıca araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürel farklılıkların hem tercih hem de tercih etmeme nedeni olması dikkati çeken bir paradokstur. AB Erasmus öğrencilerinin bazısı için kültürel farklılıkları yaşamak ve keşfetmek çekici olabiliyor, bazısı için de kültürel farklılıklar kaygı verici ve itici olabiliyor. Kültürlerarası diyalogun sağlandığı Erasmus sürecinde bu türden kaygıların ortadan kalktığı da bir gerçektir.

AB Erasmus öğrencilerinin, Türk üniversitelerini tercih etmemelerinin dikkate alınması gereken bir neden de, öğrencilerin diğer AB üniversitelerini (çeşitli gerekçelerle) tercih ediyor olmalarıdır. Bu gerçeğin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

6. AB Erasmus Koordinatörlerinin AB Erasmus Öğrencilerinin Türk Üniversitelerini Tercih Etmeleri İçin Yapılması Gerekenler Konusundaki Önerileri

AB Erasmus koordinatörlerinin, AB Erasmus öğrencilerinin Türk üniversitelerini tercih etmelerini sağlamak için yapılması gerekenler konusundaki önerileri dile getiriliş sıklıklarına göre, 1. Türkiye'nin ve üniversitelerin tanıtımı ve reklamı, 2. akademik, 3. ekonomik ve 4. bürokratik temalar altında kategorileştirilerek incelendi.

a) Türkiye'nin ve üniversitelerin tanıtımı ve reklamına ilişkin öneriler: AB Erasmus koordinatörlerine göre, Türkiye'nin ve Türk üniversitelerinin tanıtımının ve reklamının daha iyi yapılması gerekmektedir. Buna ilişkin koordinatörler önerilerini şöyle dile getirmişlerdir;

Koordinatör 16 (Polonya): "Türkiye kendisi hakkında daha fazla tanıtıcı reklam yapmalı. Özellikle de kültür ve islam hakkında bilgi paylaşılmalı"

Koordinatör 32 (Belçika): "Türkiye Avrupa ESN' inde daha aktif olmalı. Üniversitelerini tanıtmalı, tüm Avrupa'nın katılacağı uluslararası organizasyonlar düzenlemelidir".

Koordinatör 34 (Fransa): "Türk üniversiteleri, kültürü, fakülteleri ve kalacak yerler hakkında bilgi veren dokümanlar hazırlayıp gönderebilir".

Koordinatör 38 (Polonya): "Türkiye, Avrupa'dan gelen öğrencilere, önyargıları ve beklenti düzeylerindeki düşüklükleri ortadan kaldıracak, bir tür başlangıç etkinlikleri sağlamalı".

Koordinatör 53 (Çek Cumhuriyeti): "Faydalı işbirliği ve anlayışın arttırılması için araştırmacı ve eğitimciler arasında daha iyi kontak kurulmalı".

Koordinatör 58 (Macaristan): "Öğrencilerin üniversite seçerken dikkat ettikleri hususlar şunlardır; Üniversitenin imajı: eğitim seviyesi, öğrencilere nasıl faydalar sağladığı. Bu anlamda Türk üniversiteleri az biliniyor. Yaşam koşulları: yurt dışında güvenli yaşam, yaşam pahalılığı. Kültürel faydaları: bunlara ilişkin bilgilendirici etkinlikler yapılmalı.

AB Erasmus öğrencilerinin, Türk üniversitelerini tercih etmeleri için Erasmus koordinatörlerinin tanıtım ve reklam önerileri dikkate alınmalıdır. Türk üniversitelerinin, eğitimleri, programları ve dersleri hakkında AB Erasmus öğrencilerine daha fazla bilgi sunması gerekmektedir. Türkiye ESN' de (International Exchange Erasmus Students Network) daha aktif olmalı, üniversitelerini tanıtmalı ve tüm Avrupa'nın katılacağı uluslararası organizasyonlar düzenlemelidir. Faydalı işbirliği ve anlayışın artırılması için araştırmacı ve eğitimciler arasında da işbirliği sağlanmalıdır. Özellikle de, pek çok önyargıyı ortadan kaldırmaya yönelik, Türkiye'nin kültürü ve islam dini hakkında bilgilendirici faaliyetlerde bulunulmalıdır. Türk üniversiteleri fakülteleri ve öğrencilerin kalacakları yerler hakkında bilgi veren dokümanlar hazırlayıp, diğer AB üniversitelerine göndermelidir. Üniversite web siteleri ingilizce olmalıdır. Türk üniversiteleri Avrupa'dan gelen öğrencilerin önyargılarını ortadan kaldırmak ve beklenti düzeylerini artırmak için öğrencilere başlangıç düzeyinde hizmetler verilmeli, etkinlikler yapılmalıdır. Buna benzer önerileri, bir başka araştırma da şöyle dile getirmiştir, misafir olunan ülkeler, gelen öğrencileri bilgilendirme konusunda ve onları dil öğrenme ve yeni bir kültür tanımaya daha motive edecek web araçları ve teknolojiler geliştirmelidir. (Papadima, 2010).

b) Akademik önerileri: Türk üniversiteleri, AB Erasmus öğrencileri için daha fazla sayıda ingilizce eğitim verilen dersler açmalıdır. Ayrıca, Türk üniversiteleri akademik kalitesini yükseltmelidir. Koordinatörler bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmişlerdir;

Koordinatör 3 (Macaristan): "Türk üniversitelerinin eğitim, fakülteler ve ders programları hakkında daha fazla bilgi sunmaları gerekmektedir".

Koordinatör 36 (Litvanya): "Dersler ingilizce olmalı, eğitimciler dersleri ingilizce vermeli ayrıca ilanlar da ingilizce olmalıdır".

c) Ekonomik öneriler: Koordinatörlerin, gelecek olan öğrencilere ucuz ve güvenli kalacak yerlerin sağlanması yönünde önerileri olmuş ve bunu şöyle dile getirmişlerdir:

Koordinatör 12 (Polonya): "AB Erasmus öğrencilerin kalacakları yerlerinin daha ucuz ve güvenli olması gerekiyor"

Koordinatör 44 (Letonya): "Öğrencilerin kalacakları yurtlar daha ucuz olmalıdır".

d) Bürokratik Öneriler: Bazı AB Erasmus koordinatörlerine göre, ayrıca bürokratik ve vize işlemleri çok uzun sürüyor ve bununla ilgili yeni düzenlemeler yapılması gerekiyor.

Koordinatör 54 (Romanya): "Öğrenciler Türkiye için vize almak zorundalar ve bu problemle uğraşmak istemedikleri için tercih etmiyorlar. Bu sorunun çözülmesi gerekiyor".

AB ülkeleri arasında seyahat özgürlüğü vardır. Oysa AB Erasmus öğrencileri, Türkiye'ye gelmek için vize almak zorundalar ve bu da uzun bürokratik işlemleri gerektiren yorucu bir süreçtir. Aynı şekilde bu durum, Türk öğrencileri için de geçerlidir. Türk öğrencileri de AB ülkelerine Erasmus programı dâhilinde gidecekleri zaman vize ve pasaport işlemlerini gerçekleştirmek zorundadırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

AB üniversiteleri Erasmus koordinatörlerinin, Türkiye'nin Erasmus programına katılımı ve Türk Erasmus öğrencileri algısını ortaya koymaya çalışan bu araştırmanın verileri yukarıda ayrıntıları ile açıklandı. AB üniversiteleri Erasmus koordinatörleri üniversitelere gelen Türk Erasmus öğrencilerinin akademik, kültürel, sosyal, ekonomik ve dinsel uyumları konusunda olumlu bir bakış açısına sahip olmalarına rağmen (Tablo 2), öğrencilerin İngilizce dil becerileri konusunda olumsuz bir bakış açısına sahip oldukları (Tablo 3) gözlenmiştir.

Araştırma sonuçlarından hareketle, Türk Erasmus öğrencileri ile yaşanan problemleri ortadan kaldırmaya ve Türk üniversitelerinin Erasmus programı içerisinde daha aktif rol almalarını sağlamaya yönelik yapılması gerekenler konusunda şu önerilerde bulunabiliriz:

1. Genel anlamda, Türk eğitim sisteminde İngilizce eğitiminin yeniden gözden geçirilerek, İngilizce pratiğine ağırlık verilmelidir. Özel de ise, gönderilecek Erasmus öğrencilerinin dil yeterliliğinin sağlanmasına yönelik hazırlık kursları verilmelidir. Bu kurslar, sadece Erasmus öğrencisi olmaya hak kazanan öğrencilere yönelik olmamalı, Erasmus öğrencisi olmak isteyenlere de yönelik olmalı. Böylelikle, öğrenciler Erasmus öğrencisi olmaya motive edilmiş olacaktır.
2. Öğrencilerin akademik tutumlarıyla ilgili olarak üniversite ve bölüm koordinatörlerine de sorumluluk düşmektedir. Öğrencileri göndermeden önce yapılacak olan uyum çalışmalarında, gönderilecek öğrenciler sadece gezmek ve yeni yerler keşfetme konusunda motive edilmemelidir. Öğrencilere gidilecek ülkenin dersleri, akademik ortamı hakkında da bilgi verilmeli ve dersleri takip etmeleri gerekliliği vurgulanmalıdır. Özellikle de dikkat edilmesi gereken akademik

kuralların (örneğin; randevulara geç kalınmaması, ödevlerin zamanında teslim edilmesi..vs.) neler olduğu da anlatılmalıdır.

3. Türkiye'nin Erasmus öğrenci gönderen ülke görünümünden kurtulması gerekmektedir. Türkiye'nin Erasmus programdan daha iyi faydalanabilmesi ve programda aktif rol oynayabilmesi için gönderdiği Erasmus öğrenci kadar ülkesine Erasmus öğrenci de çekmelidir. Gelecek olan AB Erasmus öğrencilerinin, Türkiye'ye ekonomik, kültürel, sosyal ve akademik pek çok katkılarının olacağı bir gerçektir. Bunun için yapılması gerekenler:
 - a) Türk üniversiteleri, gelecek olan AB Erasmus öğrencileri için, İngilizce verilen derslerin sayısı çoğaltılmalıdır. .
 - b) Türkiye'nin ve Türk üniversitelerinin tanıtımı ve reklamı daha iyi yapılmalıdır. Türk üniversiteleri eğitimleri, programları ve dersleri hakkında AB Erasmus öğrencilerine daha fazla bilgi sunmalıdır. Türk Üniversitelerin web sitelerinin İngilizce seçeneği de olmalıdır. Sadece akademik tanıtım değil, aynı zamanda kültürel, ekonomik, sosyal yaşam ve olanakları konusunda tanıtıcı broşürler hazırlanarak AB üniversitelerinin Erasmus koordinatörlerine gönderilmelidir.
 - c) Gelecek olan Erasmus öğrenciler için daha uygun kalacak yer imkânı yaratılmalı ve tanıtımları yapılmalıdır.
 - d) Karşılıklı olarak; yani sadece AB Erasmus öğrencileri için değil aynı zamanda Türk Erasmus öğrencileri için de bürokratik ve vize işlemleri için yeni düzenlemeler getirilebilir.

KAYNAKÇA

- Afonso, C. (2011). Future EU programmes on Education and Training - Lessons Learned and Improvements Needed Instituto Politécnico de Portalegre, Portugal. *ERACON Congress 2011 May, Athens*.
<http://www.eracon.info/assets/files/2011PowerPoint/FUTURE%20EU%20PROGRAMMES.pdf> İndirme tarihi: 05.07.2013.
- Arslan, S. (2013). Perspectives of the Turkish Participants on Erasmus Exchange Programme. *The Online Journal of Counseling and Education, 2(2): 9-18*.
- Aşık, A., Yıldız, E. (2011). An Evaluation Of Erasmus Student Placements in Terms of Students' Experiences and Expectations For a More Effective Implementation of the Programme at Gazi University. *ERACON 2011 May, Athens*.
<http://www.yumpu.com/en/document/view/10017607/an-evaluation-of-erasmus-student-placements-in-terms-eraconinfo>. İndirme tarihi: 05.07.2013.
- Daloğlu A. (Ed.) (2013). Giden ve Gelen Öğrenci Anketi Değerlendirme Raporu. *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Değişim Programları, ODTÜ Uluslararası İşbirliği Ofisi*.
<http://ico.metu.edu.tr/sites/ico.metu.edu.tr/files/G%C4%B0DEN%20VE%20GELEN%20%C3%96%C4%9ERENC%C4%B0%20ANKET%C4%B0%20DE%C4%9EERLEND%C4%B0RME%20RAPORU.pdf> İndirme tarihi: 17.07.2013.

- Erasmus Koordinatörlerinin Görev ve Sorumlulukları.
<http://Erasmus.mu.edu.tr/Icerik/Erasmus.mu.edu.tr/Sayfa/Koordinator%20Gorevleri.pdf>. İndirme tarihi: 25.10.2013
- Erasmus Programı Hareketlilik Faaliyeti İstatistikleri 2010–2011. T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Gençlik ve Eğitim Programları Merkezi Başkanlığı Türk Ulusal Ajansı.
http://www.ua.gov.tr/docs/halkla-ili%C5%9Fkiler/Erasmus_istatistikleri.pdf?sfvrsn=0
İndirme tarihi: 05.07.2013.
- Glesne, C., & Peshkin. (1992). *Becoming qualitative researchers: An introduction*.
White Plains, NY: Longman.
- Jašková M., Heczková L. (2010). Erasmus Mobility: Students Motivation and Satisfaction.
ERACON Congress 1–5 July 2010, University of Vienna.
http://www.eracon.info/assets/files/2010/Full%20Papers/LenkaHeczkova_Czech%20Republic.pdf İndirme tarihi: 05.07.2013.
- Kasapoğlu, R. Balcı Ö.A.(2010). Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının 2007 Yılı Yararlanıcısı Türk Öğrencileri Üzerindeki Etkileri. *Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 2: 93-116.
- Kocakasap Dökü, M. (2013). The problems of Erasmus students studying at Akdeniz University. Akdeniz Language Studies Conference, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70:567 - 573.
- Kurulgan M., Atıl Yörü H. (2013). Erasmus Öğrenci Hareketliliği ile Anadolu Üniversitesi'ne Gelen Öğrencilerin Kütüphane Memnuniyet Düzeyleri. *Bilgi Dünyası*, 14/1: 114-140.
- Mutlu S. (2011). Development of European Consciousness in Erasmus students. *Journal of Education Culture and Society*, Wrocław, No. 2: 87–102.
- Mutlu S, Alacahan O. Erdil, M. (2010). Comparison of the personal and cultural change taking place between EU Erasmus students and Turkish Erasmus students (within the sample of Adam Mickiewicz University in city of Poznan, Poland). *Eurasian J. Anthropol.* 1(1):33–43.
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim Kurumlarında ERASMUS Programının Değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2013, Cilt 19, Sayı 1: 61–98.
- Papadima, S. (2010). Erasmus Good Practices Linguistic Preparation at Cyprus University of Technology (CUT) Language Centre (LC). *ERACON Congress*, University of Vienna.
http://www.eracon.info/assets/files/2010/PPT/SalomiPapadima_Cyprus.pdf
İndirme tarihi: 05.07.2013.
- Perenyi E.K. (2011). Linguistic Preparation of ERASMUS Participants. *ERACON Congress* May Athens. Pérez, P. J., González, C. and Montañés, E. (2011). Academic Performance of Erasmus Students. *ERACON Congress*, May Athens.
<http://www.eracon.info/assets/files/2011PowerPoint/Academic%20Performance%20of%20Erasmus%20Students.pdf> indirme tarihi 05.11.2013.
- Sherton, A.K. (2004). Strategies for Ensuring Trust Worthiness in Qualitative Research Projects. *Education for Information*, Vol. 22, 63-71, IOS Press.
- Sigalas, E. (2010). The Role of Personal Benefits in Public Support for the EU: Learning from the Erasmus Students. *West European Politics*, Vol. 33, No. 6: 1341–1361.
- Şimşek, H. Yıldırım A. (2013) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

- Uluchev, R., Dzhaleva, A. (2011). Erasmus Program As a Factor for Curriculum Development and Methodology Improvement. *ERACON Congress* .http://www.rifle-project.eu/tl_files/fM_k0002/documents/ERACON-2011.pdf İndirme tarihi: 07.07.2013.
- Ulusal Ajans "Erasmus Programı Genel Bilgiler". T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı AB Eğitim ve Gençlik Programı Merkezi ve Başkanlığı, <http://www.ua.gov.tr/programlar/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenmeprogram%C4%B1/Erasmus-program%C4%B1>. İndirme Tarihi 05.07.2013
- Ünal, M., Özdemir M. Ç. (2013). Avrupa Birliği Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/2:153-182.
- Toprakçı, Erdal (2004). The European Union Action Programme in the Area of Education" (A Comparative Analysis). *Education and Science (TED)* January 2004, Vol.29, No:131. pp.83-92. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/index>
- Toprakçı, Erdal (2006) European Union, European Dimension in Education and National Education Goals of the Member Countries (According to the official documents of European Union). *AÜ. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt I, Sayı 1(2006) 1-19.
- Wilson, I. (2011). What Should We Expect of 'Erasmus Generations ?. *Journal of Common Market Studies*. JCMS Volume 49 (5): 1113-1140.
- Yağcı E., Ekinci C. E., Burgaz B., Kelecioğlu H., Ergene T. (2007). Yurt Dışına Giden Hacettepe Üniversitesi Erasmus Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 33: 229-239.
- Yanpar Yelken, T. Ünal K., Özönür M., Kamışlı H. (2012). The Problems of The International Students: Comparison of Turkey and Belgium. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1(1):58-76.

The Perception of Erasmus Coordinators of EU Universities on Turkish Universities Being a Part of Erasmus Student Exchange program and Turkish Students

Assist.Prof.Dr.Sevda Mutlu
Cumhuriyet University-Turkey
smutlu@cumhuriyet.edu.tr

Extended Abstract

Subject: The subject of this study is to take a look at the participation of Erasmus coordinators from European Union universities to Turkey's Erasmus program and their perception of Turkish Erasmus students. **Purpose:** This study aims at taking a look at the perception of Erasmus coordinators from European Union universities to Turkish Erasmus students, the problems they experience with these students and identifying their suggestions for the Turkish students to benefit better from the Erasmus program. It also aims at identifying why EU students prefer and do not prefer Turkish universities as Erasmus students through the perception of Erasmus coordinators and suggesting the possible ways to attract EU Erasmus students to Turkish universities, taking the EU coordinators' suggestions as the basis.

Method: The focal point of our study consists of EU universities' Erasmus coordinators. EU Erasmus coordinators who participated in ERACON 2013 (International Erasmus Coordinators Conference), in Ponzan/ Poland have been selected as examples. A total of 227 EU University Erasmus coordinators have participated in the conference and a survey was given to 73 people, who were Turkish students and have accepted to take our survey. The survey form used consists of two parts which are about research on quality and quantity. The first part consists of nine close ended quantitative research questions prepared by the five point likert scale, directed at evaluating thoughts of Turkish Erasmus students on their English language skills (speaking, pronunciation, writing and reading) and academic, cultural, social, economic and religious adaptation by the coordinators. The second part of the survey consists of six qualitative research questions which are densely structured. These questions were included in the survey form in the following order:

1. What do you think about the participation of universities in Turkey, which is not an EU member, to the Erasmus Program?

2. Do you experience problems with the Turkish students? If your answer is yes, please indicate in what issue/issues you experience problems.
3. Do you have any suggestions on how Turkish students may benefit more from Erasmus Exchange programs?
4. Please write what you know about the reasons why university students in Europe prefer Turkish universities within the scope of the Erasmus Exchange Program. Reasons of Preference: Reasons of Non-Preference:
5. What are your suggestions on what should be done for European students to prefer Turkish universities?
6. Do you support Turkey's being a member of the EU?

The data on the quantitative research questions were analyzed in the SPSS program and their statistical values were presented as tables and these were evaluated. The answers given to qualitative research questions were read one by one and translated into Turkish. The answers given to each question were supported by forming a cause-effect relationship under certain themes in relation to the subjects of the given answers and suggestions and with direct quotations. In addition, the researcher who attended this conference had a chance to meet and talk with EU Erasmus coordinators for five days. The information the researcher obtained as a result of these observations have been quite helpful in the interpretation of the research data.

Conclusion: The following are the results achieved from the analysis of the data: It has been observed that, although EU university Erasmus coordinators have a positive perception of Turkey's inclusion in the Erasmus program and the Turkish students' harmony academically, culturally, socially, economically and religious wise, they do not have a positive perception in terms of their lack of English language skills. It has been determined that, while EU Erasmus students prefer Turkish universities, due to the attractiveness of Turkey's geographical and cultural aspects, they do not prefer them due to language, academic, cultural and economic reasons. While the students' reasons for preference are based on their individual attitudes, the reason for their non-preference of Turkish universities being based on their academic attitudes is a detail which should definitely not be ignored. The academic reasons regarded as not being attractive and repellant appears before us as an issue which should be given great thought to and should be analyzed. In addition, it is a paradox that, cultural differences are both a reason of preference and non-preference. While for some EU Erasmus students, experiencing cultural differences and exploring these can be attractive, for others these cultural differences can be worrisome and repellant.

Suggestions: In general terms, English education should undergo revision in the Turkish education system and more weight should be placed on English

practice. In private terms, the students who will be sent to the Erasmus program should receive preparatory courses in English to have better language skills. In order for Turkey to better make use of the Erasmus program and to assume an active role; Turkey should attract as much students as it is sending abroad. To be able to achieve this, Turkish universities should have more courses in English for EU Erasmus students. Turkey and Turkish universities should be better promoted.

Keywords: Erasmus program, Turkey, European Union Erasmus Coordinators, European Union Erasmus Students, Turkish Erasmus Students.

